

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
กระทรวงการศึกษามหาชนและกีฬา
กรุงเทพฯ
ที่ กษ ๕ ก.พ ๒๕๔๗

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตและวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๕

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตและวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต และวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
Master of Science and Doctor of Philosophy
Program in Applied Behavioral Science Research

2. ชื่อปริญญา

หลักสูตรนี้มีสองระดับ คือ

2.1 ระดับปริญญาเอก

ชื่อเต็มภาษาไทย : วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)
ชื่อย่อภาษาไทย : วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy (Applied Behavioral Science Research)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : Ph.D. (Applied Behavioral Science Research)

2.2 ระดับปริญญาโท

ชื่อเต็มภาษาไทย : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)
ชื่อย่อภาษาไทย : วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Science (Applied Behavioral Science Research)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.S. (Applied Behavioral Science Research)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไข

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตและวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2536 ได้ผ่านการใช้หลักสูตรมาเป็นเวลา 6 ปี และระหว่างนั้นได้มีการประเมินหลักสูตร และสัมมนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรนี้เป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบว่าหลักสูตรนี้มีข้อจำกัดบางประเด็นที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

4.1 เพื่อให้หลักสูตรปรับปรุงใหม่มีเนื้อหาสาระที่มีความทันสมัยและก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจน

สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

4.2 เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการศึกษามากขึ้น สามารถเลือกศึกษารายวิชาที่เรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น

4.3 เพื่อจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหารายวิชาบางวิชา

4.4 เพื่อให้หลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น

5. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปรัชญา

หลักสูตรนี้วางอยู่บนพื้นฐานความคิดเชิงปรัชญาที่ว่า คุณภาพของผู้ที่จะรับผิดชอบและเป็นผู้นำในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ จำเป็นต้องประกอบด้วยความรู้และความสามารถทางการคิด ตลอดจนความเป็นผู้นำ ที่มีคุณภาพ และมีจริยธรรมในการค้นคว้าวิจัยอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศในวงกว้างต่อไป

วัตถุประสงค์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อผลิตนักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ที่มีความรู้ในด้านเนื้อหาพฤติกรรมศาสตร์และระเบียบวิธีการวิจัยที่เพียงพอต่อการค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัย ตลอดจนสามารถผลิตผลงานวิจัย
2. เพื่อผลิตผู้สอนทางพฤติกรรมศาสตร์
3. เพื่อผลิตนักพัฒนาบุคคลและสังคมซึ่งเป็นผู้แสวงหา ใช้ และผลิตวิชาการขั้นสูงในทางพฤติกรรมศาสตร์

จุดเน้นของหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตและวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์เป็นหลักสูตรสหวิทยาการที่เน้นความรู้หลัก 2 ด้านคือ ด้านระเบียบวิธีวิจัยและด้านเนื้อหาพฤติกรรมศาสตร์ ด้านระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วยกลุ่มวิชาระเบียบวิธีวิจัย วิชาสถิติ วิชาการวัดและคอมพิวเตอร์ ส่วนด้านเนื้อหาพฤติกรรมศาสตร์มีสาขาจิตวิทยาเป็นหลัก และมีสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และการศึกษาเป็นส่วนประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในอิทธิพลของสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งด้านจิตใจและกายภาพอย่างครอบคลุมรอบด้าน การที่จะให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังกล่าวได้ หลักสูตรนี้จำเป็นต้องบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหาทางพฤติกรรมศาสตร์และระเบียบวิธีวิจัยเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นนักพฤติกรรมศาสตร์ผู้มีเนื้อหาและระเบียบวิธีการวิจัยที่เพียงพอต่อการแสวงหา ใช้และสร้างองค์ความรู้ มีความรับผิดชอบและเป็นผู้นำในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบุคคลและสังคม โดยที่ระดับมหาบัณฑิตจะเน้นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) เพื่อคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านกว้างและด้านลึก โดยสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันครอบครัวและสถาบันทางสังคมอื่นๆ เพื่อการเตรียมบุคคลให้เป็นสมาชิกที่พึงประสงค์ ของสังคม ส่วนในระดับดุษฎีบัณฑิตจะขยายเนื้อหาสาระไปสู่เรื่องการถ่ายทอดทางสังคมเรื่องการทำงาน ที่มุ่งการพัฒนาให้บุคคลมีคุณลักษณะและทักษะที่เอื้อต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการศึกษาพฤติกรรมบุคคลในองค์กร การพัฒนาจริยธรรมและค่านิยม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สวัสดิการของครอบครัว การส่งเสริมสุขภาพ และโครงการพัฒนาต่างๆเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคลและสังคม

การศึกษาในระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบ่งเป็น 2 แบบคือ
แบบที่ 1 เป็นแบบที่เน้นการวิจัย ไม่มีวิชาเรียน แต่ต้องทำการวิจัย 2 เรื่อง (ไม่มีหน่วยกิต) และทำปริญญานิพนธ์

แบบที่ 2 เป็นแบบที่มีวิชาเรียน และทำปริญญานิพนธ์

6. กำหนดการเปิดสอน

กำหนดเปิดสอนหลักสูตรปรับปรุงใหม่นี้ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545

7. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ระดับมหาบัณฑิต

ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตจะต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติต่อไปนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับรอง

2. มีความประพฤติดี

3. มีความรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

4. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงซึ่งส่งคมรังเกียจ หรือเป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

ระดับคุณวุฒิบัณฑิต (แบบ 1 -เน้นวิจัย)

ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตจะต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติต่อไปนี้

1. ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาที่มีการทำปริญญานิพนธ์

2. ต้องมีความรู้ ความสามารถในสาขาพฤติกรรมศาสตร์เป็นอย่างดี ทั้งทางด้านวิธีการวิจัยและเนื้อหาพฤติกรรมศาสตร์

3. ต้องมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร ทั้งการเขียน อ่าน และพูดเป็นอย่างดีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

4. มีผลการสอบ TOEFL ได้คะแนนอย่างต่ำ 550 หรือ IELTS อย่างต่ำ 6.0 หรือผ่านการสอบภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย และผ่านการสอบภาษาอังกฤษในวิชาการเฉพาะของหลักสูตร โดยผลการสอบอยู่ในเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดไว้

5. ต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมศาสตร์หรือสังคมศาสตร์หลังจากจบปริญญาโทอย่างน้อย 2 เรื่อง โดยที่เป็นหัวหน้าโครงการอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งผลงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องนั้นมีการตีพิมพ์เผยแพร่

6. ได้เกรดเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 2.70 แลในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า 3.5 โดยพิจารณารายละเอียดด้วยเพื่อดูศักยภาพการวิจัย

7. มีความประพฤติดี

8. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงซึ่งส่งคมรังเกียจ หรือเป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

หลักสูตรนี้มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยมีวิชาทางจิตวิทยาเป็นหลัก และมีสังคมวิทยา มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการศึกษา เป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และเข้าใจอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังกล่าวได้นั้น หลักสูตรนี้จำเป็นต้องบูรณาการความรู้จากวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ นั่นคือ ต้องทำการจัดหลักสูตรที่มุ่งทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และสังคม อันเป็นการจัดหลักสูตรที่ให้ทั้งทฤษฎีและแนวทางการประยุกต์(พัฒนา) ส่วนเนื้อหาของความรู้ที่จะสนองต่อความต้องการนี้ได้แก่วิชาด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การศึกษา และสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนประกอบหลักสูตร

นอกจากเนื้อหาด้านพฤติกรรมศาสตร์แล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งหมายถึง วิธีการวิจัย สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล การวัดทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และคอมพิวเตอร์ วิชาทั้งหมดนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการทำวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรบัณฑิตศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาทางด้านเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ และด้านระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งทั้งสองด้านนี้จะประกอบกันทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

18.1 โครงสร้างและลักษณะวิชาในหลักสูตร

18.1.1 ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตแบบ 2 (มีวิชาเรียน)

หลักสูตรนี้ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้สองระดับคือ ทั้งมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรนี้ประกอบด้วยหมวดวิชาดังนี้

วิชาในหมวด ก. เป็นกลุ่มวิชาที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยประกอบด้วย วิธีวิจัย สถิติ การวัด ค่าวแปร และคอมพิวเตอร์

วิชาในหมวด ข. เป็นกลุ่มวิชาด้านบุคคลและสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่ว่าด้วยจิตลักษณะ และพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มวิชาด้านการถ่ายทอดทางสังคมทั่วไปและที่เน้นเกี่ยวกับการทำงาน (เนื้อหาทางพฤติกรรมศาสตร์)

วิชาในหมวด ค. ปฏิบัติการวิจัย

วิชาในหมวด ง. ปรินญาณพนธ์ มี 3 ระดับคือ

ปรินญาณพนธ์ระดับปรินญาโท (12 หน่วยกิต)

ปรินญาณพนธ์ระดับปรินญาเอกสำหรับผู้เข้าศึกษาด้วยวุฒิปรินญาโท (36 หน่วยกิต)

ปรินญาณพนธ์ระดับปรินญาเอกสำหรับผู้เข้าศึกษาด้วยวุฒิปรินญาตรี (48 หน่วยกิต)